

РУСИЈА У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ

ПОЧЕЦИ РУСКЕ ДРЖАВЕ

- словенска и финска племена
- Викинзи / Варјази
 - пловни путеви и станице ка богатствима Истока
 - Рурик (Хререкр) и његови следбеници у Новгороду и Кијеву (око 860–880)
- кијевски кнез Владимир Свјатославич (978–1015)
 - покрштавање (988)
 - пространство које је тешко контролисати
 - систем наслеђивања

РУСИЈА У 11. ВЕКУ

РУСИЈА У 11. ВЕКУ

- Ярослав Мудри (1019–1054)
 - преврат и стабилизација
- сукоб центра у Кијеву и периферије
 - прогресивно слабљење династичке солидарности
- степски чинилац
 - 7–10. век: Хазари
 - 10–12. век: Половци (Печенези и Кумани)

ЦРНОМОРСКЕ СТЕПЕ (7–12. ВЕК)

РУСИЈА У 12. ВЕКУ

- последњи узлет Кијева: Владимир Мономах (1113–1125)
- регионализација
 - Новгород
 - горња Волга (Суздаљ, Владимир)
 - запад (Смоленск, Полоцк)
 - југозапад (Галиција, Волињ)
- Кијев као плен
 - Андреј Богољубски (1169) и Роман Мстиславич (1203)

ПОДЕЛА РУСИЈЕ У 11. И 12. ВЕКУ

ДОЛАЗАК МОНГОЛА

- Калка (1223) и Кијев (1240)
- “татарски јарам”
 - стари властодршци ⇒ трибутарни кнежеви
 - монголски надзор: степски народи (Кипчаци) и муслимански трговци
 - оквири самосталности
- успон Новгорода
 - владавина трговачке аристократије
- успон владимирско-суздаљске области (Москва, Твер, Перејаслављ/Рјазањ)

НАЈЕЗДА МОНГОЛА

НОВГОРОД

10

АЛЕКСАНДАР НЕВСКИ

- изданак владимирске кнежевске породице
- кнез Новгорода
 - битка на Неви (1240)
 - битка на Чудском језеру (1242)
- велики кнез Владимира
 - покорност Монголима (јарлик)
 - Сарајска епископија
 - јачање централне власти
 - према кнежевинама
 - према бољарима

11

АЛЕКСАНДАР НЕВСКИ

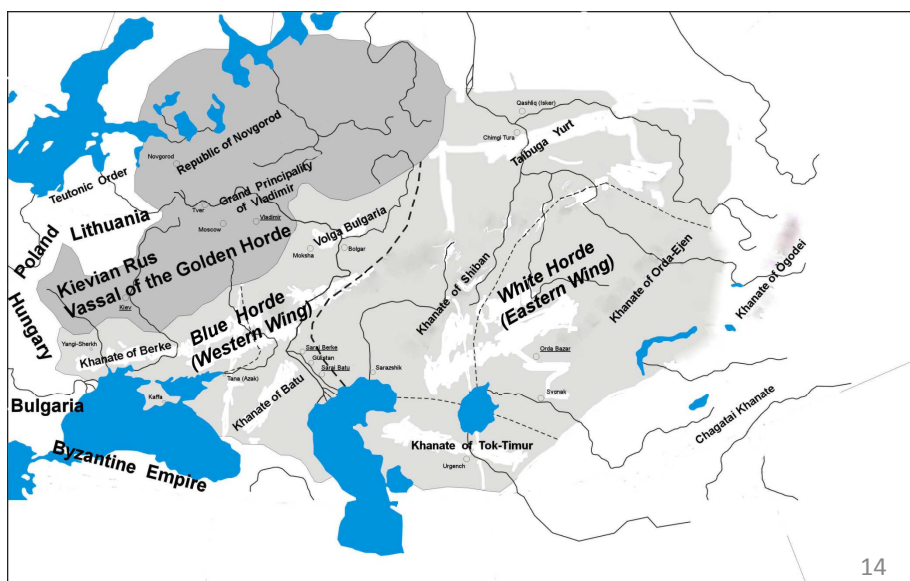

ЗЛАТНА ХОРДА

- Џочијев улус $\Rightarrow$ Кипчачки канат $\Rightarrow$ Златна хорда
- супарништво Сараја и Крима
- Ногај (око 1260–1299)
- Узбег (1313–1341)
- распарчавање Хорде
 - осамостаљивање Крима и поволшких Бугара

13

МОНГОЛСКА ИМПЕРИЈА

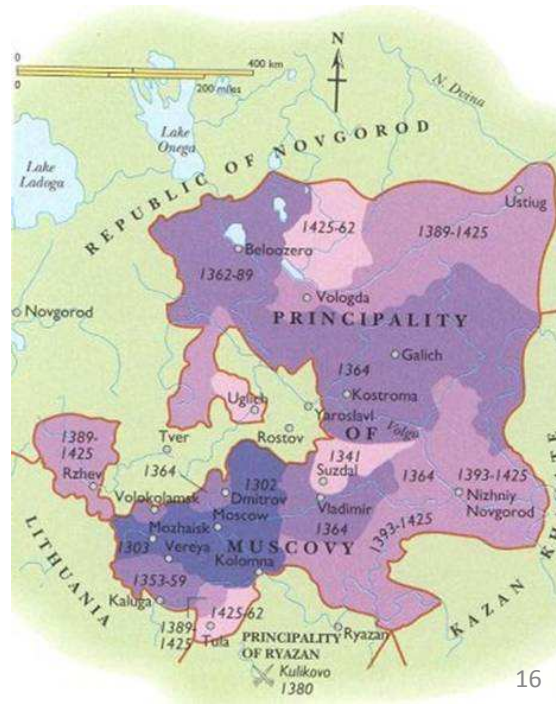
14

УСПОН МОСКВЕ

- успон унутар владимирско-суздаљске области
 - седиште митрополије: Владимир (1299), Москва (1326)
 - московско-тверско супарништво
- Иван Данилович Калита (1325–1340)
 - Москва као производно-трговински центар
 - Москва као политички центар: великокнежевска титула
 - пореска политика
 - ослонац на Узбега
- Иванови наследници
 - Симеон Горди; Иван II Лепи; Димитрије Донски

15

УСПОН МОСКВЕ

16

ДИМИТРИЈЕ ДОНСКИ

- литванско-тверски савез
 - зидање московског кремља
 - Љубуцки мир (1372)
- отпор Мамају
 - битка на Вожи (1378)
 - битка на Куликовом пољу (1380)
- покораване Тохтамишу
- слобода наслеђивања: Василије I
Димитријевич (1389–1425)

17

БИТКА НА КУЛИКОВОМ ПОЉУ

РУСИЈА ИЗМЕЂУ ТИМУРА И ВИТОЛДА

- окретање Москве Литванији
– кнез Василије + Витолдова кћер
- Тимуров поход
– освајање Сараја, пад Тохтамиша
– чудо на Оки
- Витолдова офанзива
– битка на Ворскли (1399): тријумф Тимурида
- слом Хорде
- обнова московско-литванског супарништва

19

МОСКВА ИЗМЕЂУ ЛИТВАНИЈЕ И ХОРДЕ ОКО 1400.

20

МОСКОВСКА РУСИЈА

- Василије II (1425–1462)
 - сукоб са Јуријем Галичким: победа начела примогенитуре
- Иван III Велики (1462–1505)
 - стајање на Угри: пад татарског јарма (1480)
 - “окупљање руских земаља”
 - покоравање Новгорода и Твери
 - супарништво са Јагелонцима
 - савез с Хабсбурзима: Москва у европској политици
 - Софија (Зоја) Палеологина
 - успон самодржавља
 - питање наследника: Димитрије или Василије

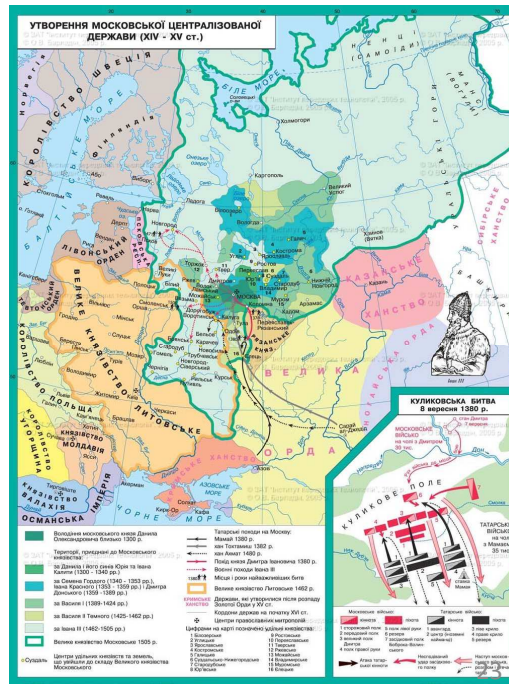
21

СТАЈАЊЕ НА УГРИ

22

ОКУПЛЯЊЕ РУСКИХ ЗЕМАЉА

ИВАН III С ПОРОДИЦОМ

